

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Досвід використання інформаційних технологій в процесі вивчення природничих дисциплін та підготовки фахівців в галузі дошкільної освіти.

The experience of using informational technologies during organization ecological education of future educators of preschool institutions is revealed in this article.

Постановка проблеми. Необхідність використання комп'ютерних технологій в навчальному процесі вищої школи є нагальною потребою, оскільки не тільки забезпечує майбутнього спеціаліста знаннями та вміннями адекватними до вимог європейської спільноти але й передбачає високий рівень його загального розвитку, здатність до вдосконалення, відкритості щодо сприйняття нових тенденцій в екологічній освіті та вихованні.

Аналіз наукових доробок у галузі використання ІТ у вищій школі свідчить про стабільний інтерес науковців до цього питання. Можливості ІТ у використанні професійної підготовки освітян на загально дидактичному рівні досліджувалися М. Жалдаком [2], В. Шарко [3]. Розробкою та застосуванням засобів навчання в умовах навчально-інформаційного середовища та створенням методичної підтримки відомі А.М. Гуржій, М.С. Львов, Н.В. Морзе, О.В. Співаковський. Б. Гершунським визначені психолого-педагогічні проблеми інформатизації навчання, до яких він відносить питання взаємодії і взаємовідносин людини з різноманітними автоматизованими засобами. В роботах інших авторів (Богданова І.М., Машбіц Є.І, Петуховою Л.Є) окреслено професійно-педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій [1], визначені причини, що зумовлюють необхідність вивчення можливостей ІТ як засобу методичної підготовки фахівців. Сьогодні для використання в освіті запропоновані навчальні програми, електронні атласи та бібліотеки навчальних засобів наочності, але не зважаючи на значні досягнення в галузі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти та враховуючи існування певної системи екологічного виховання, що склалася у вищій школі України, та реалізується у програмах безперервної освіти, екологічна підготовка студентів є недостатня і потребує подальшого удосконалення, в тому числі із використанням засобів ІТ. Розв'язання важливих завдань екологічного виховання дітей дошкільного віку значною мірою залежить від екологічного світосприймання дорослих та вміння передати малюкам своє ставлення до природи, від вибору освітньої технології, вмінням вихователя застосовувати її в певних умовах. Досвід автора свідчить про недостатню педагогічну ефективність традиційної системи виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах, що не забезпечує умов належного інтелектуального розвитку студентів: у багатьох не сформовані уявлення про цілісність взаємозв'язків та взаємозалежностей, які існують у системі "людина – природа – суспільство"; студенти часто не усвідомлюють цінності окремих об'єктів природи, їх значення у духовному розвитку, відсутнє критичне оцінювання власної поведінки та діяльності у природі.

Все це обумовило *мету* написання статі, а саме, проаналізувати можливості використання ІТ технологій в процесі екологічної підготовки студентів спеціальності "Дошкільне навчання та виховання".

Виклад основного матеріалу. У своїх підходах до розв'язання проблеми ми виходили з того, що можливості комп'ютера як навчального засобу, пов'язані з його потенціалом впливу на різноманітні види діяльності студентів під час навчання у вищому закладі, а саме:

- здатністю впливати на результативність основних видів діяльності студентів, якість самостійної роботи, оптимізувати підготовку до аудиторної роботи, педагогічної практики та науково-дослідницької діяльності;
- стає доступним дистанційне навчання, що дає можливість студентам отримувати необхідну методичну допомогу в будь-який час і в бажаному обсязі;
- створюється оптимальне середовище для удосконалення технологічної майстерності щодо екологічного виховання дітей дошкільного віку;
- виникає можливість регулювати рівень навчальних завдань по мірі ускладнення, що позитивно відображається на ефективності контролю знань на кожному етапі навчання;
- підвищується мотивація діяльності за рахунок індивідуалізації навчання, можливостей адаптації до вихідного, базового рівня знань студента, можливості самостійного обирати траєкторію навчання.

Комп'ютерна візуалізація навчальної інформації позитивно впливає на когнітивні процеси: стимулює увагу студентів під час виконання тестових завдань, активізує процеси мислення під час створення навчальних проектів екологічного спрямування. Комп'ютер значно розширив можливості передачі навчального матеріалу. Застосування кольору, графіки, звуку, сучасних засобів відеотехніки дозволяє моделювати різноманітні ситуації.

М Жалдак, досліджуючи проблему можливостей застосування комп'ютера в навчальному процесі, зазначає "...інформатизація навчального процесу сприяє ...розкриттю творчого потенціалу, збільшенню можливостей для розв'язання пізнавальних, творчих проблем" [2].

Нами була застосована спроба активізувати навчальний процес засвоєння природничих дисциплін студентами спеціальності "Дошкільне навчання та виховання" засобами ІТ технологій. Нами було проведено опитування студентів першого курсу спеціальності з метою визначення використання студентами засобів ІТ. Аналіз результатів показав, що тільки 7% респондентів використовують комп'ютер при підготовці до практичних занять (активно використовують матеріали розміщені на сайті, проводять пошук інформації, необхідний для виконання творчих завдань), 28% використовують Internet-ресурси для написання рефератів та підготовки доповідей. Опитування привело до думки, що створення певної траєкторії залучення студентів до використання ІТ технологій в навчанні дозволить оптимізувати і процес їх екологічної освіти.

Розроблена відповідно до сучасних вимог авторська програма курсів "Основи природознавства з методикою" та "Технології формування екологічної культури у дошкільників" забезпечує реалізацію можливостей ІТ технологій у навчальній діяльності. Курс "Основи природознавства з методикою" є першою сходинкою у засвоєнні майбутніми вихователями знань про природне довкілля. Програма є інтегрованою і складається з трьох концентрів – "Системи живої природи", "Системи неживої природи" та "Методика ознайомлення дітей з природою". Освоєння курсу дає змогу студентам узагальнити та уточнити знання про особливості природних умов України, можливості використання різноманітних об'єктів і явищ природи у роботі з дітьми дошкільного віку, самостійного набуття природознавчих знань шляхом спостережень, роботи з довідковою літературою та ресурсами Internet. Студентам пропонується вектор стратегії навчання представлений на сайті: послідовність вивчення тем, обсяг та вимоги до опанування навчальним матеріалом, перелік видів робіт, виконання яких є необхідним для засвоєння курсу, теми індивідуальних завдань екологічного спрямування, лекційний супровід. Підготовка студентів до самостійного набуття екологічних знань є одним із аспектів навчання, який вимагає від них уміння працювати з різними носіями інформації, свідомо виконувати розумові дії, використовувати матеріал з елементами особистісної цінності. На першому етапі вивчення курсу (Модуль №1. Довкілля людини. Земля і Всесвіт) студентам пропонується за вибором завдання творчого характеру, що передбачають залучення та опрацювання матеріалу, широко представленого як у підручниках так і в Internet ресурсах. Форма звіту

мультимедійний проект, виступ на практичному занятті та захист проекту. Прикладом такого завдання може бути:

1. Знайдіть інформацію про письменників чи вчених, які писали про Світовий океан.
2. Підготуйте повідомлення “Забруднення Світового океану” використовуючи Internet ресурси.
3. Складіть проект догляду за джерелами та визначте чинники забруднення водоюм вашої місцевості.
4. Використовуючи матеріал електронного атласу “Географія”, підготуйте до гри “Мандрівка горами і рівнинами” (За 5 хвилин необхідно відвідати за допомогою електронної карти 7-9 гірських систем чи рівнин Світу, добрати до них електронне зображення. Маршрут визначає викладач.
5. Підготуйте до конкурсу оповідань “Про що оповіла мені піщинка”. Поміркуйте, до якої системи вона могла входити багато мільйонів років тому і як потрапила до ваших рук). Найкращі оповідання потрапляють до електронної накопичувальної теки.

При вивченні другого концентру (Модуль 2. Довкілля рослин) студенти отримують завдання такого типу:

Завдання 1. Підготувати проект: “Озеленення приміщення групи та території дитячого закладу” за планом:

- куток природи як основна база ознайомлення дітей з природою;
- вимоги до відбору об’єктів кутка природи: врахування можливостей утримання об’єктів в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програми, доступність догляду тощо;
- вимоги до розміщення об’єктів кутка природи;
- способи організації кутка природи в приміщенні групи та в спеціальному приміщенні (“екологічна, кімната”, зимовий садок тощо);
- перелік кімнатних квітів, що можуть вирощуватися у дошкільному закладі.

Завдання 2. Підготувати мультимедійний проект “Озеленення ділянки дошкільного закладу” за планом:

- вимоги до планування і озеленення ділянки, основні елементи озеленення (захисна смуга, живоплоти, газони, квітники, дерева та кущі на майданчиках), добір рослин, їх біологія і агротехніка;
- облаштування на території дошкільного закладу моделей природних фітоценозів (куточків лісу, луків), штучної водойми;

Завдання 3. Самостійно зробіть мультимедійний проект “Лікарський город на ділянці дитячого садка”

Завдання 4. Складіть приблизний план-проект облаштування на території дошкільного закладу “Екологічної стежки”: коротко опишіть елементи стежки. Зобразіть “Екологічну стежку” у вигляді схеми, доберіть відповідний ілюстративний матеріал.

На третьому етапі (Модуль 3. Методика ознайомлення дітей з довкіллям.) студентам пропонують завдання, що вимагають безпосередньої дослідницької діяльності, обґрунтування її результатів та представлення у творчому мультимедійному проекті. Тут роль ІТ засобів набуває особливого значення завдяки технічним можливостям, що значно розширюють межі представлення різноманітних природних явищ: зображення веселки, грози, хмари, дощу, фрагменти мультиплікаційних фільмів з об’єктами природи. Включені студентами в контекст навчальних занять ці елементи допомагають створювати емоційні, логічно-точні уявлення про об’єкти природи.

Завдання 1. Продумайте модель, за допомогою якої можливо розкрити дітям дошкільного віку ту чи іншу залежність у природі (веселка, полярне сяйво, утворення бурульки, фенологічні явища в природі). Коротко опишіть модель, методику її використання. Виготовте зразок моделі. Спробуйте представити опис моделі в електронному вигляді.

Завдання 2. Напишіть оповідання “Подорож молекули води”, в якому простежите за молекулою води в її світовому кругообігу. Підготуйте матеріал для проведення екскурсії на березі річки.

Вивчення курсу завершується природничою практикою, під час якої студенти виконують різноманітні завдання: готують матеріал про рідкісних та зникаючих представників флори та фауни Херсонщини, створюючи накопичувальну електронну теку.

Висновки. Однією з умов підготовки вихователя до екологічного виховання дітей дошкільного віку є забезпечення технічної і методичної складової навчання з природничих дисциплін, а саме, планування діяльності з використання інформаційних технологій, практичної значущості і методичної цінності ППЗ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданова І.М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій: Дис. ... докт. пед. наук: 1304. – О., 2003. – 404 с.
2. Жалдак М.І. Педагогічний потенціал інформатизації навчального процесу // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002. Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Частина 1. – Харків: “ОВС”, 2002. – С. 371-383.
3. Шарко В.Д. Комп’ютер як необхідний компонент освітнього середовища // Матеріали третьої міжнародної науково-практичної конференції “Інформатизація освіти України: стан, проблеми перспективи” (8-9 вересня, 2005)”. – Херсон: Айлант, 2005. – С. 96-98.
4. Творчо-розвивальні технології в екологічній освіті дошкільників / Укл. І.В. Туманова, Т.В. Круть; За заг. ред. Р.О. Романчук. – Запоріжжя: ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2005. – 92 с.
5. Маршицька В. Екологічні проекти // Дошкільне виховання. – 2001. – № 5. – С. 24 – 25.

УДК 37.036:004

Ю.І. Олійник

СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМП’ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСІТИ

У статті розглянуті можливі способи використання інформаційних комп’ютерних технологій в роботі фахівця дошкільної освіти, а також методи і прийоми набуття практичних навичок роботи з вищезначеними технологіями в процесі підготовки.

Possible ways of using informational computer technologies in the work of preschool educational specialist are reviewed in the given article; besides, methods and modes of acquiring practical skills for working with foregoing technologies in the training process are observed.

Постановка проблеми: Необхідною ланкою сучасного розвивального ігрового середовища дошкільного навчального закладу будь-якого типу стають інформаційні технології навчання. При цьому, звісно, комп’ютер сам по собі не відіграє ніякої ролі без загальної концепції його застосування в дошкільній освіті, програмно-методичного забезпечення відповідно до завдань виховання і навчання, з урахуванням психофізіологічних особливостей дітей. Отже, реформування дошкільної освіти, необхідність її інформатизації потребує науково-методичного забезпечення використання в дидактичному процесі засобів навчання нового покоління та підготовку фахівців, що володіють на належному рівні сучасними інформаційними комп’ютерними технологіями.

Робота з упровадження інформаційних технологій на основі ідеї збагачення дитячої діяльності і самого педагогічного процесу дає результати тоді, коли комп’ютерні технології входять у життя дитини через гру, конструювання, художню та інші види діяльності, за умови розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо комп’ютерно орієнтованих